

ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА
«ЦЕНТР ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СПРАВАМИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора
з освітньо-наукової роботи

Вікторія ГОРАЧУК

18 липня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПОСТТРАВМАТИЧНІ СТРЕСОВІ РОЗЛАДИ»

Освітній рівень	Другий (магістерський) (назва рівня вищої освіти)
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва галузі знань)
Спеціальність	229 «Громадське здоров'я» (шифр і назва спеціальності)
Освітня програма	Освітньо-професійна програма другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» (назва освітньої програми)

Схвалено Освітньо-методичною радою ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС

18 липня 2024 р. (протокол № 7)

Київ 2024

Розробники програми	Горачук Вікторія Валентинівна, доктор медичних наук 14.02.03 – соціальна медицина, професор, заступник директора з освітньо-наукової роботи, головний науковий співробітник наукового відділу організації медичної допомоги (голова групи розробників).
	Кондратюк Наталія Юріївна, кандидат медичних наук 14.02.03 – соціальна медицина, доцент, завідувач наукового відділу організації медичної допомоги
	Пилипенко Наталя Георгіївна, кандидат психологічних наук 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія. Науковий співробітник (психологія) наукового відділу організації медичної допомоги.

Анотація курсу:

Воєнне сьогодення нашого суспільства все більш гостро актуалізує проблему подолання посттравматичних стресових розладів населення, які все більш розповсюджуються не лише серед військових, але й серед громадянського населення.

Попри те, що психологічна допомога займає дуже важливе місце та відіграє значущу роль у функціонуванні сучасного українського суспільства, рівень надання психологічної допомоги при ПТСР потребує якісного підвищення та збільшення кількості фахівців.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Посттравматичні стресові розлади» є оволодіння необхідними знаннями з опанування методів оцінки рівня та характеристик посттравматичних стресових розладів та набуття знань і практичних вмінь та навичок щодо застосування принципів, методів та технік профілактики та подолання ПТСР.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Вид заняття / підсумкового контролю	Кількість годин
90 годин / 3 кредити ECTS	
Лекції	6
Практичні заняття	24
Самостійна робота	60
Заключна атестація (дифзалік)	

Політика навчальної дисципліни

Політика щодо дотримання норм етики та деонтології, а також принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти:

- дотримання принципів толерантності, доброзичливості та виваженості у спілкуванні зі здобувачами та викладачами, пацієнтами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;

- дотримання позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології у навчальних ситуаціях;

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

Політика щодо відвідування та відпрацювання пропущених занять здобувачами вищої освіти:

- присутність здобувачів на всіх лекційній та практичних заняттях, а також, підсумковому контролі є обов'язковим (окрім випадків з поважних причин).

- відпрацювання пропущених здобувачами занять відбувається згідно з графіком відпрацювання, а також консультацій викладачів.

До програмних компетентностей за освітньо-професійною програмою спеціальності «Громадське здоров'я», формування яких забезпечуються при навчанні дисципліни «Посттравматичний стресовий розлад» належать:

інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі громадського здоров'я або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або дійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- здатність спілкуватися іноземною мовою.
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- здатність працювати в міжнародному контексті.
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК):

- здатність визначати поняття травми та ПТСР.
- здатність оцінювати рівень розвитку ПТСР та його види;
- здатність діагностувати посттравматичний розлад
- здатність діагностувати гострий стресовий розлад та посттравматичний стресовий розлад

- здатність визначати чинники розвитку ПТСР
- здатність розробляти методи психопрофілактики посттравматичного стресу
- здатність оцінювати рівень посттравматичного стресу у дітей.
- здатність оцінювати ефективність психологічної допомоги при ПТСР;
- здатність розробляти методи основні етапи та психологічні методи роботи з ПТСР
- здатність аналізувати сучасні підходи та методи психологічної допомоги при ПТСР;
- здатність розробляти комплексні психологічні програми подолання ПТСР

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Посттравматичні стресові розлади» здобувачі вищої освіти:

в рамках компетенції «Знання» повинні знати:

- сутність понять травми, посттравматичного стресового розладу та їх наслідків,
- сутність поняття посттравматичного стресового зростання
- характеристики посттравматичного розладу та посттравматичного зростання.
- сутність поняття гостра реакція на стрес і порушення адаптації
- причини виникнення та клінічні прояви ПТСР.
- особливості синдрому посттравматичного стресу у дітей.
- сутність поняття ПТСР у учасників бойових дій.
- сучасні підходи та методи роботи з посттравматичним стресовим розладом.
- цілі та завдання надання психологічної допомоги при ПТСР.
- методи діагностики гострого стресового розладу та посттравматичного стресового розладу
- методи психопрофілактики посттравматичного стресу
- особливості організації та надання психологічної допомоги постраждалим внаслідок екстремальних ситуацій.
- основні етапи та психологічні методи роботи з ПТСР
- психотехніки корекційної роботи з посттравматичними розладами
- застосування фармакотерапії при роботі із ПТСР.
- особливості роботи із дитячо-підлітковою категорією клієнтів із ПТСР.

в рамках компетенції «Уміння» повинні вміти:

- діагностувати ПТСР за симптоматикою;
- доцільно використовувати методологічний інструментарій;
- володіти теоретичними знаннями стосовно методів на напрямів психотерапії у рамках психологічної реабілітації клієнтів з посттравматичними розладами;
- володіти техніками психологічної реабілітації ПТСР ;

- знаходити причини виникнення та знати особливості протікання ПТСР у дітей;

- володіти теоретичними та практичними знаннями для реабілітації дітей з ПТСР;

- володіти достатнім рівнем професійних знань для створення реабілітаційної програми з подолання ПТСР;

в рамках компетенції «Комунікація» повинні:

- організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті в розрізі аспектів профілактики та подолання наслідків ПТСР ;

- спілкуватись в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами в межах понятійного апарату курсу «Посттравматичні стресові розлади»;

- демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач громадського здоров'я, зокрема, пов'язаних з подоланням ПТСР населення.

в рамках компетенції «Автономність і відповідальність» повинні:

- уживати заходи із упровадження сучасних форм і методів профілактики та подолання ПТСР;

- застосовувати методи та критерії оцінювання результативності та ефективності застосування підходів до подолання ПТСР.

Необхідні навчальні компоненти (пререквізити, кореквізити і постреквізити):

- пререквізити: основи громадського здоров'я; основи економічних знань; економіка громадського здоров'я; промоція здоров'я, соціально-економічні детермінанти здоров'я, соціологія;

- кореквізити: політика та етика в громадському здоров'ї, міжсекторальні стратегії, системи охорони здоров'я, право в громадському здоров'ї, здоров'я і благополуччя населення.

- постреквізити: успішне засвоєння інших навчальних дисциплін освітньо-професійної програми, зокрема розробка і управління проектами (аналітичні моделі прийняття рішень), а також опанування відповідних компетентностей та досягнення програмних результатів навчання, формуючи у здобувачів цілісне уявлення про управління людським потенціалом, менеджмент та лідерство в громадському здоров'ї.

Програмні результати навчання:

Оцінювати основні демографічні та епідеміологічні показники, значення і тенденції зміни основних детермінант, що чинять вплив на здоров'я у розрізі різних груп населення в Україні, Європейському регіоні та світі, застосовувати основні поняття та концепції епідеміології та статистики при плануванні, проведенні та інтерпретації результатів досліджень.

Визначати пріоритети та оцінювати потреби сфери громадського здоров'я, пропонувати науково обґрунтовані заходи та розробляти відповідні висновки та стратегії, які спрямовані на покращення галузі охорони здоров'я.

Організовувати заходи з нагляду за станом здоров'я населення з використанням міжсекторального підходу.

Формулювати висновки, розробляти прогнози та проводити аналіз впливу детермінант на здоров'я населення (соціальні, економічні, індивідуальні, навколишнього середовища), визначати потреби різних груп населення щодо здоров'я, базуючись на інформації отриманій із систем епідеміологічного нагляду.

Визначати та застосовувати доцільні заходи і методи попередження і контролю фізичних, хімічних, біологічних, радіаційних та ядерних загроз для здоров'я і безпеки населення.

Оцінювати ризики та планувати відповідні дії у випадках надзвичайних ситуацій в сфері громадського здоров'я.

Ідентифікувати, аналізувати ризики, пов'язані з впливом на здоров'я населення детермінант навколишнього середовища (фізичних, радіаційних, хімічних, біологічних та виробничих) та організовувати відповідні заходи, спрямовані на захист здоров'я населення.

Оцінювати вплив соціальних детермінант та основних індивідуальних детермінант здоров'я, розробляти відповідні заходи з метою збереження та зміцнення здоров'я населення.

Розробляти заходи з профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань та сприяти їх реалізації на практиці.

Розробляти та впроваджувати стратегії, політики та окремі заходи у сфері промоції здоров'я, здійснювати ефективну комунікацію у сфері громадського здоров'я з використанням різних каналів та технік комунікації.

Розробляти та впроваджувати системи моніторингу і оцінки ефективності інтервенцій, профілактичних та діагностичних або скринінгових програм та політик в громадському здоров'ї.

Здійснювати аналіз ефективності розроблених процедур, інтервенцій, стратегій та політик в сфері громадського здоров'я.

Розробляти та впроваджувати, засновані на доказах стратегії, політики та інтервенції громадського здоров'я із залученням зацікавлених сторін на основі міжсекторального підходу.

Розширювати розуміння засад сфери громадського здоров'я у закладах освіти різного рівня та реалізовувати заходи спрямовані на розвиток кадрового потенціалу.

Здійснювати наставництво та сприяти безперервному професійному розвитку фахівців з громадського здоров'я.

Виконувати управлінські функції та організовувати надання якісних послуг у сфері громадського здоров'я.

Здійснювати адвокацію, комунікацію та соціальну мобілізацію у сфері громадського здоров'я, підтримувати лідерство та залучати і посилювати спільноти з метою збереження і зміцнення здоров'я населення.

Критично оцінювати результати наукових досліджень та здійснювати пошук потрібної наукової інформації у сфері громадського здоров'я, аналізувати інформацію, здійснювати дослідження, формулювати за його результатами висновки та рекомендації щодо їх впровадження.

Визначати та аргументувати перспективні напрями власної наукової роботи.

Презентувати результати власних досліджень у формі доповідей, презентацій та наукових публікацій державною та англійською мовами.

Структура навчальної дисципліни

№ пп	Назва модулів	Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Разом
1	2	3	4	5	6	7
1	Поняття про психічну травму її психологічні наслідки.	2				2
2	Травмуюча ситуація, її ознаки та різновиди.		2		2	4
3	Реакція на тяжкий стрес і порушення адаптації (гостра реакція на стрес, посттравматичний стресовий розлад, розлади адаптації)				2	2
4	Причини виникнення та клінічні прояви ПТСР.				2	2
5	Синдром посттравматичного стресу у дітей.	2			4	6
6	Посттравматичний стресовий розлад в учасників бойових дій.		2		2	4
7	Посттравматичний стресовий розлад, зумовлений стихійними лихами і техногенними катастрофами.			2		2
8	Фобічні, obsесивно-компульсивні, тривожні, дисоціативні (конверсійні), соматоформні розлади та інші невротичні розлади (неврастенія, астенія та ін.)				2	2
9	Методи діагностики гострого стресового розладу та посттравматичного стресового розладу				2	2
10	Розвиток особистості за травматичним типом внаслідок пережитого травматичного досвіду				2	2
11	Методи психопрофілактики посттравматичного стресу		2			2
12	Екстрена психологічна допомога в екстремальних ситуаціях				2	2
13	Особливості організації та надання психологічної допомоги постраждалим внаслідок екстремальних ситуацій.			2	2	4

№ пп	Назва модулів	Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Разом
1	2	3	4	5	6	7
14	Принципи та методи екстреної консультативної допомоги			2	2	4
15	Психотерапія посттравматичних стресових розладів			2	2	4
16	Основні етапи та психологічні методи роботи з ПТСР			2	2	4
17	Практичні психотерапевтичні підходи у допомозі при подоланні посттравматичних стресів.			2		2
18	Психотехніки корекційної роботи з посттравматичними розладами		2		2	4
19	Підготовка психолога: що в собі треба опрацювати до зустрічі з постраждалими.		2		2	4
20	Індивідуальна і групова психологічна робота з особами із ПТСР				2	2
21	Психологічний дебрифінг				4	4
22	Когнітивно-поведінковий підхід в роботі з особами з ПТСР				2	2
23	Використання клієнт-центрованої і позитивної психотерапії у роботі з ПТСР				2	2
24	Робота з ПТСР у гештальт-підході				4	4
25	Інші психотерапевтичні методи в роботі з ПТСР		2		2	4
26	Застосування фармакотерапії при роботі із ПТСР.				2	2
27	Використання техніки десенсибілізації і переробки травмуючих переживань за допомогою рухів очей Ф. Шапіро при роботі із ПТСР.				4	4
28	Використання технік НЛП при роботі із особами із ПТСР.				2	2
29	Особливості роботи із дитячо-підлітковою категорією клієнтів із ПТСР.	2			2	4

№ пп	Назва модулів	Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Разом
1	2	3	4	5	6	7
30	Дифзалік				2	
ВСЬОГО		6	12	12	60	90

Види навчальних занять: лекція, семінаське та практичне заняття, консультація.

Методи навчання: словесний, наочний, пояснювально-демонстраційний, метод проблемного викладання, дослідницький, інтерактивні. Будуть використані мультимедійні та лекції-бесіди, дискусії, доповіді здобувачів, моделювання проблемних ситуацій, вирішення ситуаційних та практичних завдань, індивідуальні творчі пошукові та аналітичні роботи, самостійна робота здобувачів вищої освіти з інформаційними джерелами.

Методи контролю: усний, письмовий, практичний, тестовий.

Форми підсумкового контролю: дифзалік.

Засоби діагностики успішності навчання: ситуаційні, типові завдання, тести, індивідуальні завдання, презентації, завдання та питання для поточного та підсумкового контролю.

Мова навчання: українська.

Перелік питань до кінцевого контролю

1. Поняття травмуючої ситуації. Її ознаки та різновиди.
2. Поняття про психічну травму
3. Реакція на тяжкий стрес і порушення адаптації (гостра реакція на стрес, посттравматичний стресовий розлад, розлади адаптації)
4. Причини виникнення ПТСР.
5. Симптоми та клінічні прояви ПТСР.
6. Типи, види та рівні важкості ПТСР.
7. Методи діагностики гострого стресового розладу та посттравматичного стресового розладу
8. Синдром посттравматичного стресу у дітей.
9. Посттравматичний стресовий розлад в учасників бойових дій.
10. Посттравматичний стресовий розлад, зумовлений стихійними і техногенними катастрофами
11. Підготовка психолога: що в собі треба опрацювати до зустрічі з постраждалими.
12. Індивідуальна психологічна (психотерапевтична) робота із особами із ПТСР.
13. Групова психологічна (психотерапевтична) робота із особами із ПТСР.
14. Робота із ПТСР у різних напрямках психотерапії.
15. Методи психопрофілактики посттравматичного стресу
16. Екстрена психологічна допомога в екстремальних ситуаціях
17. Особливості організації та надання психологічної допомоги постраждалим внаслідок екстремальних ситуацій.
18. Психологічний дебрифінг
19. Когнітивно-поведінковий підхід в роботі з особами з ПТСР
20. Використання клієнт-центрованої і позитивної психотерапії у роботі з ПТСР
21. Робота з ПТСР у гештальт-підході

22. Використання техніки десенсибілізації і переробки травмуючих переживань за допомогою рухів очей Ф. Шапіро при роботі із ПТСР.
23. Використання технік НЛП при роботі із особами із ПТСР.
24. Особливості роботи із дитячо-підлітковою категорією клієнтів із ПТСР.

Оцінювання

Форми та методи контролю

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми, під час індивідуальної роботи викладача зі здобувачем.

До підсумкового контрольного заняття (дифзаліку) допускаються здобувачі, які відвідали усі аудиторні заняття та набрали кількість балів, не меншу за мінімальну (70 балів).

Шкала перерахунку традиційних оцінок у рейтингові бали для дисципліни

Середня арифметична оцінка за п'ятибальною шкалою	Бали ECTS	Середня арифметична оцінка за п'ятибальною шкалою	Бали ECTS
4,97-5	120	3,97-4,0	95
4,93-4,96	119	3,93-3,96	94
4,89-4,92	118	3,89-3,92	93
4,85-4,88	117	3,85-3,88	92
4,81-4,84	116	3,81-3,84	91
4,77-4,8	115	3,77-3,80	90
4,73-4,76	114	3,73-3,76	89
4,69-4,72	113	3,69-3,72	88
4,65-4,68	112	3,65-3,68	87
4,61-4,64	111	3,61-3,64	86
4,57-4,6	110	3,57-3,60	85
4,53-4,56	109	3,53-3,56	84
4,49-4,52	108	3,49-3,52	83
4,45-4,48	107	3,45-3,48	82
4,41-4,44	106	3,41-3,44	81
4,37-4,4	105	3,37-3,40	80
4,33-4,36	104	3,33-3,36	79
4,29-4,32	103	3,29-3,32	78
4,25-4,28	102	3,25-3,28	77
4,21-4,24	101	3,21-3,24	76
4,17-4,20	100	3,17-3,20	75
4,13-4,16	99	3,13-3,16	74
4,09-4,12	98	3,09-3,12	73
4,05-4,08	97	3,05-3,08	72
4,01-4,04	96	3,01-3,04	71
		3,0	70

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач при складанні підсумкового контролю (дифзаліку), становить 80. Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо аспірант набрав не менше 50 балів.

Оцінка за дисципліну визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність та балу за підсумковий контроль і відображається за 200-бальною шкалою. Максимальна кількість балів, яку може набрати аспірант – 200 балів (100%), мінімальна – 120 балів.

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу
(для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4.27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Бали з дисципліни конвертуються у традиційну п'ятибальну шкалу за абсолютними критеріями, як наведено у таблиці «Шкала оцінювання навчальної дисципліни».

Таблиця. Шкала оцінювання навчальної дисципліни

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за п'ятибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 120 до 149 балів	«3»
119 балів і нижче	«2» – незадовільно

Критерії оцінювання

Критерії оцінювання визначаються за національною шкалою – «5», «4», «3», «2» та шкалою ECTS – A, B, C, D, E, FX, F.

Таблиця. Уніфіковані критерії оцінювання навчальних досягнень, знань та вмінь (відповідь на навчальній практиці)

5 (відмінно)	A	Виставляється у випадку, коли здобувач знає зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпано точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності
4,5 (дуже добре)	B	Здобувач має ґрунтовні знання, вміє застосовувати їх на практиці, але може допустити деякі неточності, окремі помилки в формулюванні відповідей
4 (добре)	C	Виставляється за умови, коли здобувач знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематизовано, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках
3,5 (більш ніж задовільно)	D	Виставляється здобувачеві на основі його знань всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно
3 (задовільно)	E	Здобувач має прогалини в знаннях з теми. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні
2 (незадовільно)	FX	Здобувач має фрагментарні знання з теми. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал
1 (незадовільно)	F	Здобувач повністю не знає програмного матеріалу, відмовляється відповідати

Таблиця. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою модульного контролю
180 - 200	A	відмінно
165 - 179	B	добре
150 - 164	C	
135 - 149	D	
120 - 134	E	задовільно
70 - 119	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 69	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення

Ауд. № 11, Центр підвищення кваліфікації «Інститут післядипломної освіти»; вул. Верхня, 5; 3 поверх.

Матеріально-технічне забезпечення: мультимедійний проектор, комп'ютер (стаціонарний чи ноутбук), платформа для відеозв'язку ZOOM, вільний доступ до мережі Internet.

Інформаційний ресурс: навчально-методична література, електронні ресурси.

Система управління навчанням «MOODLE».

Оригінали програмного забезпечення: текстові процесори (Microsoft Word, Блокнот); табличні процесори (Microsoft Excel); системи ілюстративної ділової графіки та видавничі системи (Adobe Acrobat); системи управління базами даних (Microsoft Access); програми створення презентацій (Microsoft Power Point).

Інші матеріальні, нематеріальні ресурси, що знаходяться у користуванні для провадження освітньої діяльності

Рекомендована література

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Карамушка Л. М. Психічне здоров'я особистості під час війни: як його зберегти та підтримати: Метод. рекомендації. Київ: Інститут психології імені Г.С.Костюка НАПН України, 2022. 52 с.
2. Карамушка Л. Психічне здоров'я: сутність, основні детермінанти, стратегії та програми забезпечення. Psychological Journal. 2021. № 7(5). С. 26–37. DOI: <https://doi.org/10.31108/1.2.7.5.3>
3. Уокер Піт Комплексний ПТСР: керівництво з відновлення від дитячої травми.
4. Вільямс Мері Бет, Пойюла Сойлі ПТСР. Робочий зошит. Ефективні методики подоланн.
5. Найп Джим. EMDR: Полное руководство. Теория и лечение комплексного ПТСР и диссоциации.

6. Реакція на важкий стрес та розлади адаптації. Посттравматичний стресовий розлад: навчальний посібник / Л.О. Герасименко, А.М. Скрипніков, Р.І. Ісаков / Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». 2023. 120 с.
7. Туриніна О. Л. Психологія травмуючих ситуацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. Л. Туриніна. – К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017. – 160 с. – Бібліогр.: с. 149–159

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Байер О. О. Життєві кризи особистості: навч. посібник / О. О. Байер. Д.: Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту, 2010. 244 с.
2. Гриневич Є. Г., Лінський І. В. Спільні і специфічні маркери розвитку психічних та поведінкових розладів внаслідок надзвичайних подій в якісно відмінних контингентах постраждалих // Архів психіатрії. 2006. Т. 12. № 1-4. С. 16—21.
3. Екстремальна психологія: Підручник / За заг. ред. проф. О. В. Тімченка. К.: ТОВ “Август Трейд”, 2007. 502 с.
4. Католик Г. В. Тренінг релаксації як ефективна форма психокорекційної допомоги при ПТСР у дітей // Проблеми психологічного здоров'я в сучасній психотерапії: матеріали Міжн. наук.-практ. конф. Львів, 2006. С. 19—23.
5. Назаров О. О., Оніщенко Н. В., Садковий В. П., Садковий О. В., Склень О. І., Тімченко О. В. Психологічні особливості базових копінг-стратегій та особистісних копінг-ресурсів працівників пожежно-рятувальних підрозділів МНС України: Монографія. Х.: Вид-во УЦЗУ, 2008. 221 с.
6. Павловський П., Завадзький Л., Завадзький Б. Динаміка співвідношення між перцепцією травми, емоційною реактивністю та загостренням симптомів посттравматичного 156 стресового розладу після перенесення катаклізму паводку // Галецька І., Сосновський Т. Психологія здоров'я: теорія та практика. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 338 с. С. 141—158

ІНТЕРНЕТ – РЕСУРСИ

1. ПОСТТРАВМАТИЧНИЙ СТРЕСОВИЙ РОЗЛАД (ПТСР)
https://ipz.org.ua/wp-content/uploads/2017/12/PROSTIR_NADIJY-dr.pdf
2. Що треба знати про посттравматичний стресовий розлад;
<https://moz.gov.ua/article/health/scho-treba-znati-pro-posttravmatichnij-stresovij-rozlad>
3. www.psychiatry.ua
4. www.psylib.org.ua